

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLEBITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Kõpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 33

Tallinn, 23. augustil 1938

IV aastakäik

SISU:

	Lk.
PÖLLUMAJANDUS	
Viljade seisund 15. VIII	580
Taimrasvade toodang ja kaubandus	581
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Väliskaubandus juulis 1938. a.	588
Raudteetegevus juunis 1938. a.	586
Lühiuudiseid	587
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	588
Kaseiniturg	588
Peekoniturg	589
Tapaloomade ja lihaturg	589
Toornahkade turg	589
Kanamunaturg	590
Pihimaturg	590
Teraviljaturg	590
Aedviljaturg	591
Kalaturg	591
Põllumajanduslik väljavedu	592
INFORMATSIONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	592
VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Sveitsi majandus	593
Eesti väliskaubandusbilanss	594

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
<i>Condition of Crops on August 15-th, 1938</i>	580
<i>Production and Trade of Vegetable Fats</i>	581
INDUSTRY AND TRADE	
<i>Foreign Trade in July, 1938</i>	588
<i>Railways in June, 1938</i>	586
<i>Sundry Information</i>	587
AGRICULTURAL MARKETS	
<i>Butter Market</i>	588
<i>Casene Market</i>	588
<i>Bacon Market</i>	589
<i>Cattle and Meat Market</i>	589
<i>Rawhide Market</i>	589
<i>Egg Market</i>	590
<i>Milk Market</i>	590
<i>Grain Market</i>	590
<i>Vegetable Market</i>	591
<i>Fish Market</i>	591
<i>Exports of Agricultural Products</i>	592
INFORMATION PART	
<i>Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return</i>	592
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
<i>Economic Conditions in Switzerland</i>	593
<i>Estonian Trade Balances</i>	594

Kuukiri „Konjunktuur“

avaldab Konjunktuurinstituudi uurimistöid ja annab Konjunktuurindekseis arvulisil ülevaateid majanduselu kohta originaalsel ja piltlikul kujul.

Kuukiri „KONJUNKTUUR“ ilmub iga kuu algul vihkudena 64—80 lk.
Tellimishind Kr. 8.— aastas, poolaastas Kr. 5.—
ühes nädalakirja „MAJANDUSTEADETEGA“ „ 12.— aastas, poolaastas „ 7.—

PÖLLUMAJANDUS

VILJADE SEISUND 15. VIII. — CONDITION OF CROPS ON AUGUST 15-TH, 1938.

Riigi Statistika Keskbüroo põllumajanduslike korrespondentide hindel olid viljade saagilootused 15. VIII vähe madalamad kui kuu varem. Saagilootuste vähenemist põhjustas kestev kuiv, mille tagajärjel vili valmis tavalisest kiiremalt, ning loodetav saak pindühikult jääb väiksemaks kui seda hinnati juulis.

Sademetepuudust märgitakse peagu kõikjal. Nii teatasid korrespondentidest, et sademeid ei olnud mitte sugugi 20%, liiga vähe 50% ja rahuldavalt 30%. Seega teatasid korrespondendid suures enamuses sademetepuudusest.

Rukkisaaki ha-lt arvatakse korrespondentide hindel riigikeskmiselt 11,9 kv-le ehk 94% viimase kümne aasta keskmisest. Võrreldes juuli hinnanguga näitas rukkisaagi seisund vähe, s. o. 2 punkti nõrgenemist. Saagi nõrgenemine on toimunud kõigis maakondades peale Saare- ja Võrumaa. Suuremal määral nõrgenes seisund rukkisaagi kujunemisel Harju- ja Järvamaal.

15. VIII hinnangu järgi arvatakse rukki saaki ha-lt järgmiseks: Virumaal — 12,5 kv, Järva- 11,4 kv, Harju- 11,6 kv, Lääne- 11,8 kv, Saare- 11,4 kv, Pärnu 12,4 kv, Viljandi- 14,1 kv, Tartu- 12,7 kv, Valga- 10,5 kv, Võru- 10,1 kv ja Petserimaal 10,6 kv. Võrreldes m. a. rukkisaagiga on saak k. a. ha-lt 230 kg ehk 16% madalam. Kuna tänavu ka rukki kasvupind pisut vähenes, kujuneb rukki kogusaak eelhinnangu järgi 176 000 tn-le, mis on m. a. kogusaagist 17% väiksem, kuid ületab 1935. ja 1936. a. kogusaagi.

Talinisu saagihinnangus, võrreldes juuliga, muutust ei esinenud. Riigikeskmiselt arvatakse talinisu saaki ha-lt endiselt 13,0 kv, mis on 97% eelmise kümne aasta keskmisest. Maade järgi kujuneks saak ha-lt järgmiseks: Viru-, Järva- ja Harjumaal 13,2 kv, Läänemaal 13,9 kv, Saare- 12,3 kv, Pärnu- 12,8 kv, Viljandi- 14,6 kv, Tartu- 13,0 kv, Valga- 11,1 kv, Võru- 10,5 kv ja Petserimaal 10,8 kv. Võrreldes m. a.-ga on tänavune talinisu saak ha-lt 16% madalam. Vaatamata sellele, et talinisu kasvupind on k. a. 12% suurem kui m. a., jääb kogutoodang tänavu väiksemaks ha-saagi vähenemise tõttu. Eelkokkuvõtte järgi ku-

juneks talinisu kogusaak 35 400 tn-le, s. o. 2200 tn väiksemaks kui m. a.

Suvinisu loodetakse saada riigikeskmiselt 11,0 kv, mis on 13% parem kui eelmise 10 a. keskmine. Tänavu suvinisu ha-saak on võrdne 1934. a. saagile, kuid parem kui see oli eelmisel kolmel aastal. Maade järgi on suvinisu ha-saak korrespondentide hindel: Virumaal 11,4 kv, Järva- 10,2 kv, Harju- 10,2 kv, Lääne 11,9 kv, Saare- 10,3 kv, Pärnu- 11,2 kv, Viljandi- 12,1 kv, Tartu- 11,7 kv, Valga 11,0 kv, Võru- 9,4 kv ja Petseri- 11,3 kv. Kuna suvinisu kasvupind k. a. vähenes 3%, on kogusaagi tõus väiksem kui ha-saagi tõus, võrreldes m. a.-ga. Eelkokkuvõtte järgi kujunes suvinisu kogusaak 47 000 tn-le, mis ületab m. a. saagi 9 000 tn. võrra.

Ka odra saak näib kujunevat tunduvalt paremaks kui see oli m. a. ja eelmise 10-aasta keskmine. Kuivuse mõjustused odra ha-saagile olid väikesed, vähendasid saagilootusi ainult 1 punkti võrra võrreldes juuli hinnanguga. Riigikeskmiselt kujuneb korrespondentide hindel odra ha-saagiks 10,6 kv, mis on 9% kõrgem viimase kümne aasta saagist. Maade järgi on loodetav odra ha-saak Virumaal 11,7 kv, Järva- 10,7 kv, Harju- 10,5 kv, Lääne- 10,9 kv, Saare- 9,6 kv, Pärnu- 11,0 kv, Viljandi- 12,2 kv, Tartu- 10,6 kv, Valga- 9,8 kv, Võru- 8,5 kv ja Petseri- 10,0 kv.

Kaerale, kui suuremale niiskuse nõudjale teraviljale, on kuivus saagi väljavaateid vähendanud enam. Nii hinnati augustis kaerasaagi väljavaateid 112%-le viimase 10 a. keskmisest saagist juuli 115% vastu. Seega on riigikeskmiselt hinnatud kaera ha-saak vähenenud 10,7 kv-le, juuli 11,0 kv vastu. Vaatamata vähenemisele on loodetav kaera saak k. a. siiski kõrgem kui tegelik kaerasaak eelmisel kahel aastal. Seejuures on loodetav ha-saak maakondades järgmine: Viru- 12,2 kv, Järva- 10,6 kv, Harju- 9,7 kv, Lääne- 10,0 kv, Saare- 9,0 kv, Pärnu- 10,8 kv, Viljandi- 11,9 kv, Tartu- 11,3 kv, Valga- 10,2 kv, Võru- 9,1 kv ja Petserimaal 10,8 kv.

Segaviljasaaki hindavad korrespondendid tänavu 11% paremaks eelmise 10 a. keskmisest. Riigikeskmiselt on loodetav sega-

Viljade seisund 15. VIII.

(% viimase kümne aasta keskmisest)

State of Crops on August 15th (% of last 10 years' average)

	Rukis Rye	Taliniis Winter Wheat	Suvinis Summer Wheat	Oder Barley	Kaer Oats	Segavili Mixed Crop	Kartul Potatoes	Lina Flax
Viru . . .	95	95	108	101	110	115	88	100
Järva . . .	84	91	94	96	97	97	87	92
Harju . . .	99	99	98	111	109	108	94	100
Lääne . . .	101	103	114	114	114	121	99	103
Saare . . .	115	106	106	110	108	125	111	104
Pärnu . . .	93	97	118	118	124	118	90	98
Viljandi . .	91	100	116	115	120	121	90	90
Tartu . . .	89	94	118	113	115	118	102	89
Valga . . .	83	87	116	118	132	120	101	96
Võru . . .	98	96	116	112	119	116	98	103
Petseri . . .	97	103	124	114	126	120	119	98
Keskmine Average								
1938	94	97	113	109	112	111	95	95
1937	111	109	105	102	115	115	100	116
1936	92	92	94	83	92	91	91	105
1935	95	91	112	108	111	111	98	122
1934	128	126	128	113	120	124	98	117
1933	116	111	—	75	86	82	85	88
1932	109	103	—	88	98	94	94	80
1931	96	102	—	108	112	113	100	100
1930	130	123	—	110	116	110	109	105
1929	110	96	—	115	120	123	103	104

viljasaak ha-lt 12,0 kv, s. o. 0,3 kv madalam kui juuli hinnang. Maade järgi loodetakse segaviljasaaki ha-lt Virumaal 13,3 kv, Järva-11,6 kv, Harju- 10,7 kv, Lääne- 12,3 kv, Saare- 12,2 kv, Pärnu- 12,3 kv, Viljandi- 13,6 kv, Tartu- 12,0 kv, Valga- 11,2 kv, Võru- 9,6 kv ja Petserimaal 11,4 kv.

Kartulisaagi väljavaated näitasid augustis nõrgenemist, võrreldes juuliga. Korres-

pondentide hindel kujuneks kartuli ha-saak riigikeskmiselt 116 kv-le, juuli 125 kv vastu. Seega oleks viimaste hinnangute järgi kartulisaak alla viimase kümne aasta keskmist. Maade järgi loodetakse saada kartulit ha-lt: Virumaal 117 kv, Järva- 112 kv, Harju- 111 kv, Lääne- 105 kv, Saare- 98 kv, Pärnu- 106 kv, Viljandi- 113 kv, Tartu- 128 kv, Valga- 116 kv, Võru- 106 kv ja Petserimaal 130 kv. Sademete tulekuga võib kartulisaak veel paraneda.

Linaseisundit hindasid korrespondendid augustis 95% viimase 10 a. keskmisest, kuna juulis oli hinnang 7 punkti võrra kõrgem. Äsjaal hinnangul loodetakse riigi keskmiselt saada linakiudu 294 kg ha-lt, s. o. 18 kg vähem kui juulis. Kuna ka lina kasvupind näitas 26% tagasiminekut, võrreldes m. a. on k. a. linakiu kogusaak tunduvalt väiksem. Helkokkuvõtte järgi kujuneks linakiu kogusaak tänavu 68 200 kv-le, olles seega 36 500 kv võrra väiksem m. a. linakiu kogusaagist.

Kokku võttes võib tähendada, et talviljasaak ha-lt jääb tänavu väiksemaks kui m. a. Vastavalt sellele jääb ka toiduteravilja kogusaak väiksemaks m. a. kogusaagist. Söödate- raviljade ha-saagid on tänavu kõrgemad kui m. a. ja viimase 10 a. keskmised saagid. Kõrgemate ha-saakide tõttu kujuneb söödate- ravilja kogusaak tänavu suuremaks kui see oli m. a. Kartulisaak võib paraneda praeguste sood- sate kasvutingimuste tõttu. Linakiu kogu- saak jääb meil k. a. väikseks, mis on tingi- tud kasvupinna ja ha-saagi vähenemisest.

TAIMRASVADE TOODANG JA KAUBANDUS. PRODUCTION AND TRADE OF VEGETABLE FATS.

Õliviljade toodang, samuti ka õliviljade kaubandus, maailmas on sõjaeelsest ajast saadik suurenenud ligi 2 korda ja möödunud 100 aasta kestusel isegi neljakordistunud. Sellest nähtub selgesti õliviljade toodangu ja kaubanduse võidukäik, mida on põhjustanud peamiselt suhteliselt odav hind ja mitmekülgne tarvituse võimalus toidu ja söödana, samuti ka tööstusliku toorainena.

Õliviljade hinna küsimuse vaatlusel tuleb lähtuda seisukohalt, kuivõrd on õliviljadest

valmistatud õli ja rasv ning valmistamise juures saadud ülejäägid — õlikoogid — odavamad kui võistlussaadused. Nii maksab maailma-kaubanduskeskuses, näit, Londonis, taimeõli ainult ca ½—¼ või, küümlarasva, sülatatud rasva, peki ja teiste sääraste hinnast. Tõsisema võistlejana talmerasvadele toidus- tamis- kui ka tööstussektoris tuleb kõne alla vaalarasv, mis esineb praegu odavama rasva- allikana. Taime- ja loomarasvade hindade vahelkorda ja selle arenemist viimaseil aastail näitab tab.

Taimeõlide ja loomarasvade hinnad (RM kv).

	1987	1986	1985	1984	1983	1982	1929
Maapähkliõli, toores (London)	38	42	41	26	34	48	
Linaõli (London)	35	31	28	24	25	21	72
Puuvillaseemneõli, Egiptus., toores (London)	32	32	30	18	27	31	
Palmiõli, Lagos (Liverpool)	27	24	23	17	21	25	70
Palamiseemneõli, puhastatud (Liverpool)	37	30	25	18	25	34	
Sojaõli (London)	30	29	25	17	24	27	60
Vaalarasv (London)	24	25	17	13	17	18	34
Peekon, taani (London)	114	114	106	109	101	83	220
Või, taani (London)	154	145	135	122	142	172	364
Sealiha, sisemaine (London)	96	90	85	95	96	91	213

Toodud andmeist nähtub, et taimeraskvade hinnad on tunduvalt madalamad loomarasvade omist, peale vaala rasvahinna.

Ka õliviljade töötlemisel saadavad õlikoogid on võrreldes teiste söödavahenditega väga kõrge väärtusega. Nii maksus näit., m. a. õlikookides söödavalk umbes 3 korda vähem kui sõtteraviljas. Seejuures on söödad tärkliisväärtuse poolest enam-vähem sarnivad. Et sööda hinnatase otsustamisel on esijoones tähtsam valgus, peab tähendama, et õlikoogid loomasöödana on palju odavamad kui teravili. Seetõttu omavad õlikoogid piimakarjapidamises tähtsat kohta piimasaaduste tootmiskulude vähendamisel.

Õliviljade ja õlide madalama hinna suurem kasu seisab mitmekülgseis töötlemisvõimalusis. Seepärast on viimaseil aastakümneil nõudmine nende järele tõusnud pidevalt. Taimõlid on eriti pärast n. n. „karastamiste” leitud avanud toidu- ja tööstusmajanduses suuremaid müügi- ja töötlemisvõimalusi. Õlitoostus on praegu võimeline muutama taimerasva värvi, lõhna ja maitset vastavaks tarbija nõudeile, s. o. taimevõid võib valmistada, näit., tarbija maitsele ja aastaajanõudele vastavalt. Taimõlilisid tarvitatakse inimtoiduks peamiselt taimevõi ja söögilõli kujul. Tööstusis kasustatakse seevastu taimõlilisid ja rasvu lakkide, värvide, seepide, triikimusta, vahariiete ja linoleumi valmistamiseks, samuti ka abivahendina paljudes tööstusharudes, näit. nahatööstusis, valukodades jne.

Taimõlide ja -rasvade kogutoodang maailmas hinnatakse Rooma Põllumajandusliku Instituudi andmete järgi ca 10 milj. tn-le

Siinjuures on kõik õliviljad ja õliseemned arvestatud ümber rasva- ja õlisisalduse kohaselt. Tähtsamad tootjad ja maailmaturu varustajad õliviljadega on Ida-Asia ja Aafrika, neile järgnevad toodangult P.- ja L.-Ameerika, Euroopa ja NSVL ning ookeanitagused maad. Ostjaina esinevad maailmaturul peamiselt P.-Ameerika ja Euroopa. Maailmaturu läbikäigust võtab Euroopa endale isegi $\frac{7}{10}$ ja P.-Ameerika — ümmarguselt $\frac{3}{10}$.

Tähtsaim õlivili on praegu puuvillaseemned, milliseid saadakse ühtlasi puuvillakiutootmise juures. Järgmine tähtsam õlivili on maapähklid, millede kogutoodang on olnud viimaseil aastail ainult pisut madalam ja tihti isegi kõrgem puuvillaseemnete kogutoodangust. Kolmandal kohal seisavad kookuspähklid, siis linaseemned ja soja-oad. Eriti suurt tähtsust omab kookus- ja palmiõli kasustamine. Neid õliliike toodetakse peamiselt troopikas kõrge intensiivsusega istandusis. Kokku võib öelda, et $\frac{1}{4}$ kogu taimõlide toodangust maailmas saadakse mitmeaastasist õlipuist, kuna $\frac{1}{4}$ saadakse üheaastasist kultuuridest (näit. puuvill, soja, päevalilled jne.).

Taimeraskvade toodang on alates 1909—13. a. senini peagu kahekordistunud. See kehtib eriti kookus- ja maapähklite, päevalilled, riitsinuse, palmiõli ja soja-ubade kohta. Seevastu on seesami-, puuvillaseemnete, oliivide ja linaseemnete toodang ainult pisut tõusnud, kuna rapsi- ja kanepiseemnetoodang on isegi langenud. Sellest nähtub P.- ja Kesk-Euroopa parajas kliimas kasvatatavate õliviljade (raps, kanep, lina) tagasitõrjumine troopika ja tropikalähedasis mais kasvatatavate õliviljade poolt, mis nähtus on tingitud tootmise tasuvuse mõjustusist.

Veel enam kui tootmine, on tõusnud õliviljade, õlide ja õlikookide läbikäik maailmaturul. Võrreldes sõjaeelsega on väljavedu L.-Ameerikast tõusnud, kuigi koguselt nähtub, et Aasia ja Aafrika on ikka veel juhtival kohal. Kolme kontinendi tähtsamad eksportmaad on Hollandi-India, Argentiina, Mandžukuo ja Nigeeria. Et suurem osa P.-Am. Ühendriigi puuvillaseemneist tarvitatakse sisemaal, ei oma puuvillaseemned vastavalt tootmisele rahvusvahelises kaubanduses tähtsat osa, küll vaid kookuspähklid, õlipalmisaadused (palmiõli, palmiterad ja palmiteraõli), maa-

pähklid ja linaseemned. Kuna P.-Ameerika rahuldus enne sõda ainult omade õliviljadega, oli import viimaseil aastail ca 1 milj. tn õli. Euroopa sissevedu on 1909—13. a. alates senini tõusnud umbes 1,5 milj. tn-lt ümmarguselt 2,5 milj. tn-le. Tähtsamad euroopa õliviljatarvitajad on Inglise, Saksa ja Holland, väiksemal määral — Taani, Belgia ja teised.

Taimetoodang ja kaubandus maailmas (1936. a.)

	Toodang		Väljavedu 1000 tn
	1000 tn	%	
A. Üheaastased kultuurid.			
Puuvillaseemneõli	1 864	18	154
Maapähkliõli	1 673	16	617
Linaseemneõli	1 197	12	557
Sojaõli	908	9	178
Rapsiõli	490	5	27
Seesamõli	372	4	43
Riitsinusõli	114	1	76
Teised õlid	791	8	...
B. Mitmeaastased kultuurid.			
Kookuspähkliõli	1 029	10	848
Palmiõli	848	8	856
Oliiviõli	720	7	39
Muud õlid	148	2	...
Kokku	10 149	100	3 510

Tootmisväljavaateid, õliviljade maailmakaubandust ja hindade seisundit võidakse praeguse arenemissuuna põhjal arvestada optimistlikult ja pidada soodsamaks kui söötteraviljatootmise alal. Edasise seisundi käsitlemisel peab aga tähendama, et taimerasvade suurem võistleja on odav traan, mille töötle-

mist toidu- ja tööstusmajanduses laiendatakse pidevalt.

Neid väiksema paremusega asjaolusid ületavad aga teised võimalused. Esijoones näivad tootjaile praegused õlide hinnad rahuldavad, nii et hinnalangused võivad põhjustada isegi toodangu tõusu nii palju, kui õliviljade ja õlide tootmiskulu näitab tehniliste edusammude läbi langust. Samuti ei ole uued leiutised toitlustamises ja tehnilisel aladel igal juhul takistanud tootmist, vaid osalt isegi soodustanud. Nii valmistavad Fordi-Tehased P.-Am. Ühendriiges suurel määral soja-ubadest pressainet, mis leiab kasutamist autode valmistamise juures. Siis veel tähelepanuväärt asjaolu, et kogu maailmas näitab rasvatarvitus tõusutendentsi toitluses kui ka tööstuses.

Kokkuvõttes võib tähendada, et õliviljade turg lähemas tulevikus näib olevat võrdlemisi soodus, kuid seejuures tuleb tähendada, et majandusliku aktiivsuse vähenemine tähtsamais tarbijais mais ja seda eriti P.-Am. Ühendriiges, Inglises ja Prantsuses, võivad nõrgendada ajutiselt üldist turuseisundit. Kas aga taimerasvade toodang suudab edaspidi võistelda piimasaadustega enam kui praegu, (eriti võiga) on küllalt kahtlane. Näib tõenäoline, et inimtoiduna on taimerasvade osatähtsus saavutanud teatava maksimumi, ning seetõttu peaksid taimerasva mõjustused piimakarjapidamise arendamisele olema väikesed või üldiselt puuduma.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS JUULIS 1938. a. — FOREIGN TRADE IN JULY, 1938. a.

Sisseveotõus, mis viimaseil aastail ilmnis püsivalt, on raugemas ja liigub isegi langussuunas. Võrreldes k. a. üksikute kuude sissevedu m. a. vastavate kuudega näeme, et k. a. aprillist alates on sissevedu langenud, kujunedes väiksemaks kui m. a. vastavall kuul. Väljavedu näitab seevastu endiselt tõusu, kuigi mõningate kõikumistega üksikuil kuulil. Võrreldes m. a. juuliga suurenes väljavedu 9,2 milj. kr-lt 10,0 milj. kr-le (8,0%), kuna sissevedu kahanes samal ajal 10,5 milj. kr-lt 8,7 milj. kr-le (16,8%). Vastavalt sellele muutus ka väliskaubandusbi-

lanss — olles m. a. juulis 1,3 milj. kr. passiivne, kujunes see k. a. juulis 1,2 milj. kr. aktiivseks.

Väljavedu. — Exports.

Kuigi toor- ja poolvalmisainete ning valmissaaduste väljavedu jäi k. a. juulis väiksemaks kui m. a. samal kuul, suurenes väljaveetud kaupade üldväärtus tänu põllumajanduskaupadele, eeskätt karjasaaduste suurenemisele ekspordile, tunduvalt. Karjasaaduste osas andis tugevat juurdekasvu või, kuigi ka elusloomade — eriti elussigade ja

munade — väljavedu oli tänavu suurem kui m. a. juulis. Võrreldes m. a. juuliga suurenes toit- ja maitseainete väljavedu 3,6 milj. kr-lt 4,8 milj. kr-le (32,6%) ja elusloomade väljavedu 205 tuh. kr-lt 336 tuh. kr-le (63,9%), kuna toor- ja poolvalmisainete väljavedu langes 3,8 milj. kr-lt 3,4 milj. kr-le (11,3%) ning valmissaaduste väljavedu — 1,6 milj. kr-lt 1,5 milj. kr-le (7,8%).

Väliskaubanduskäive juulis 1937—38.

Turnover of July Foreign Trade, 1937—38.

	Juuli		I. I—31. VII		I. I—31. VII 1937 = 100
	1938	1937	1938	1937	
	1000 kr. — In 1000 Kr.				
Väljavedu — Exports	0 984	9 226	55 918	51 346	108,9
Sisseevedu — Imports	8 717	10 482	63 416	62 210	101,9
Käive — Turnover	18 691	19 708	119 320	113 556	105,1
Väljavedu ±	+1247	-1256	-7 508	-10864	
Exports ±					
	1000 tn. — In 1000 tons.				
Väljavedu — Exports	48	55	214	232	92,2
Sisseevedu — Imports	31	44	225	242	93,0
Käive — Turnover	74	99	439	474	92,6

Toit- ja maitseainete väljavedu püsib endiselt elavama. Eriti suurt hoogu näitab või ja munade väljavedu, ületades m. a. juuli kui ka 7 kuu väljaveo tunduvalt. Võid veeti välja k. a. juulis 2182 tn 1362 tn vastu m. a. — seega 820 tn (60,2%) enam, kuna võimüügist saadud rahasumma suurenes 2,2 milj. kr-lt 3,6 milj. kr-le — seega 1,4 milj. kr. (62,2%). Mune turustati välismaal k. a. juulis 6480 tuh. tk. 6012 tuh. tk. vastu m. a. samal kuul — 468 tuh. tk. (7,8%) enam, kuna nende müügist saadud rahasumma suurenes samal ajal 62 tuh. kr. (16,5%). Teisalt vähenes võrreldes m. a. juuliga teravilja ja liha ning lihakauba väljavedu — esimese eksport langes 310 tuh. kr-lt 46 tuh. kr-le (85,2%) ja teise väljavedu 327 tuh. kr-lt 294 tuh. kr-le (10,1%).

Toor- ja poolvalmisainete väljavedu kahanes võrreldes m. a. juuliga koguselt kui ka väärtuselt, kusjuures koguse tagasimineku ületas väärtuse peamiselt metsamaterjali kui hinnalt odavama (võrreldes kaaluga) kauba kahanenud väljaveo tõttu. Kuigi metsamaterjali arvel tekkinud puudujääk kaeti lina, tselluloosi ja põlevkiviõli suurenenud väljaveoga, ei ulatunud neist

summadest toornahkrade ega kunstsarve arvel tekkinud puudujäägi katmiseks. Nimetatud põhjusel jäi toor- ja poolvalmisainete väljaveost saadud üldsumma väiksemaks kui m. a. juulis. Metsamaterjali väljavedu, mis ulatus m. a. juulis 1,9 milj. kr-le, langes tänavu samal kuul 673 tuh. kr-le (64,9%). Üldse on metsamaterjali-müük välisurgudele tänavu tunduvalt väiksem kui mullu. Õige tublisti kahanes võrreldes m. a. juuliga toornahkrade (väärtuselt 75,3%), kunstsarve (552,2%) ja bensini väljavedu (57,8%). Tselluloosi, mille väljavedu näitab perioodilisi võnkeid kuude järgi, ulatus k. a. juulis 929 tuh. kr-le 533 tuh. kr. vastu m. a. samal kuul — seega suurenemine 396 tuh. kr. (74,3%). Kuigi lina väljavedu ei ulatunud k. a. 7 kuul kokku m. a. sama aja tasemele, ületas selle väljavedu k. a. juulis m. a. sama kuu 641 tuh. kr. ehk enam kui 15-kordselt. Põlevkiviõli müügist välisurgudele saadi k. a. juulis 714 tuh. kr. 439 tuh. kr. vastu m. a. samal kuul — seega 275 tuh. kr. (62,6%) enam.

Valmissaaduste väljavedu näitab koguselt kui ka väärtuselt tagasimineku, mida põhjustas peamiselt tekstiiltööstussaaduste kahanenud väljavedu, mis on omakorda tingitud ajutiselt kitsenenud turutingimustest. Tekstiiltööstussaaduste väljavedu tervikuna ulatus m. a. juulis 755 tuh. kr-le — tänavu aga 549 tuh. kr-le, seega langus 206 tuh. kr. (27,3%). Võrreldes m. a. juuliga suurenes valmissaaduste rühma tähtsamatist aineist jämeda linase riide, tahvelklaasi ja tsemendi väljavedu, kuna kõigi ülejäänud tähtsamate ainete müük välisurgudele näitab tagasimineku. Jämeda linase riide väljavedu suurenes võrreldes m. a. juuliga (väärtuselt) 33,3% ja tahvelklaasi — 44,8%, kuna tsemendi, mille eksport ulatus k. a. juulis 27 tuh. kr-le, ei veetud m. a. samal ajal välja. Vähenenud on: puuvillalõnga ja -niidi väljavedu 35,7%, puuvillariide — 42,5%, ajalehe- — ja triikpaberi — 35,3%, ja vineeri ning -toolipõhjade — 8,1%.

Sisseevedu. — Imports.

Sisseevolangus toimus võrreldes m. a. juuliga tähtsal määral toor- ja poolvalmisainete kahanenud impordi arvel, kusjuures

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — *Principal Commodities of Foreign Trade.*

	Juuli — July				1./I—31./VII			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937
VALJAVEDU — EXPORTS.								
	Üldse: — Total:							
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	3 309	1 553	336	205	42 001	9 673	4 117	1 163
II Toit-, maitseained ja joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	3 901	4 117	4 750	3 583	33 256	31 948	21 831	17 239
Sellest: — thereof:								
Teravili — <i>Corn</i>	321	1 210	46	310	4 592	2 741	682	895
Kartul — <i>Potatoes</i>	156	32	9	1	10 878	14 478	661	780
Või — <i>Butter</i>	2 182	1 362	3 623	2 234	8 099	6 791	13 827	10 405
Munad — <i>Eggs</i> 1000 tk.	6 480	6 012	437	375	25 259	20 454	1 492	1 018
	382	354			1 488	1 213		
Liha ja lihakaup — <i>Meat and Meat Products</i>	236	291	294	327	2 273	2 250	2 933	2 534
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	35 973	46 214	3 412	3 848	152 455	175 698	18 551	20 478
Sellest: — thereof:								
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	57	102	90	365	422	630	741	1 524
Metsamaterjal — <i>Timber Materials</i>	12 348	30 982	673	1 913	44 144	72 582	3 371	4 725
Tselluloos — <i>Cellulose</i>	7 023	3 916	929	533	35 142	35 729	5 297	4 538
Lina ja -takud — <i>Flax and Tow</i>	681	41	686	45	4 018	4 195	4 063	4 096
Bensiin — <i>Benzine</i>	395	464	43	102	3 079	2 069	505	452
Põlevkiviõli — <i>Shale-Oil</i>	8 925	5 446	714	439	31 888	22 633	2 577	1 714
Kunstisarv — <i>Artificial Horn</i>	38	78	85	178	251	426	568	961
IV. Valmissaadused — <i>Manufactured Articles</i>	3 552	4 891	1 466	1 590	28 379	24 799	11 363	12 464
Sellest: — thereof:								
Vineer ja -tootepõhjad — <i>Plywood and Chair-backs</i>	975	1 329	316	344	8 825	10 262	2 411	2 521
Ajalehe- ja trükipaber — <i>News-a. other Printing Paper</i>	432	523	90	139	3 192	4 119	732	855
Puuv. lõng ja -niit — <i>Cotton Yarn and Thread</i>	87	149	250	389	791	1 020	2 192	2 697
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	43	61	103	179	554	562	1 476	1 738
Linane riie jäme — <i>Linen, coarse</i>	44	33	92	69	208	252	430	519
Džautriie ja -kotid — <i>Jute Cloth and Sacks</i>	82	127	45	69	806	846	458	463
Tsement — <i>Cement</i>	901	—	27	—	6 306	—	137	—
Tahvelklaas — <i>Sheet Glass</i>	279	168	42	29	1 983	914	270	159
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	—	—	—	—	0	0	1	2
SISSEVEDU — IMPORTS.								
	Üldse: — Total:							
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	7	10	1	1	0	177	15	56
II Toit-, maitseained ja joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	9 414	7 719	1 057	1 152	52 866	61 551	7 190	8 708
Sellest: — thereof:								
Heeringad — <i>Herrings</i>	875	852	190	204	2 804	1 981	578	419
Sool — <i>Salt</i>	2 266	1 232	42	24	11 511	7 045	222	127
Suhkur — <i>Sugar</i>	3 014	3 802	378	531	14 914	14 617	2 226	1 795
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	14 488	27 194	1 692	3 277	121 724	126 932	15 069	16 796
Sellest: — thereof:								
Toortubak — <i>Tobacco unmanufact.</i>	82	76	152	127	452	425	836	687
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	64	181	78	298	885	887	1 104	1 263
Džaut — <i>Jute</i>	155	325	46	109	1 357	1 617	450	493
Puuvill — <i>Cotton</i>	357	643	403	949	3 037	3 558	3 311	4 943
Vill — <i>Wool</i>	21	39	70	158	160	159	612	639
Kivistisi ja koks — <i>Coal and Coke</i>	5 774	7 910	97	140	36 009	41 300	708	709
Petrooleum — <i>Petroleum</i>	1 089	1 356	96	112	8 250	8 007	737	558
Bensiin — <i>Benzine</i>	638	917	67	119	2 939	4 335	341	479
Väetised — <i>Fertilisers</i>	2 519	6 383	117	269	45 823	36 012	2 852	2 004
Vävel puhastamata — <i>Sulphur unpurified</i>	—	2 400	—	192	—	3 111	—	250
IV. Valmissaadused — <i>Manufactured Articles</i>	7 514	8 986	5 937	6 041	56 401	53 893	41 007	36 537
Sellest: — thereof:								
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	4	14	35	82	64	88	655	805
Villane lõng ja -niit — <i>Woolen Yarn and Thread</i>	25	21	187	184	153	162	1 239	1 557
Kunstsiidlõng ja -niit — <i>Rayon Yarn and Thread</i>	12	21	85	103	141	161	691	774
Raud ja teras — <i>Iron and Steel</i>	3 506	4 625	727	1 008	17 210	25 833	4 040	5 006
Kummi ja k. kaup — <i>Rubber and Rubber Goods</i>	48	61	123	131	405	385	1 154	1 009
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0	0	10	8	1	1	135	113

nimetatud ainete sissevedu langes 3,28 milj. kr-lt 1,69 milj. kr-le (48,4%). Peale toor- ja poolvalmisainete esines kerge langus veel toit- ja maitseainete ning valmissaaduste sisseveos — esimese sissevedu kahanes 1,15 milj. kr-lt 1,06 milj. kr-le (8,2%) ja teise sissevedu — 6,04 milj. kr-lt 5,96 milj. kr-le (1,4%).

Kaubarühmade osatähtsus väärtuselt

1. I — 31. VII 1937—38 (%).

Percentages of Separate Groups of Merchandises According to Value 1. I — 31. VII 1937—38.

	Väljavedu Exports		Sissevedu Imports	
	1938	1937	1938	1937
I Elusloomad — <i>Animals, living</i>	7,4	2,2	0,0	0,1
II Toit-, maitseained ja joogid — <i>Food Products, Stim. and Bever.</i>	89,1	33,6	11,3	14,0
III Toor- ja poolvalmisained — <i>Raw and Semi-Manufactured Materials</i>	33,2	39,9	23,3	27,0
IV Valmissaadused — <i>Manufactured Articles</i>	20,3	24,3	64,7	58,7
V Kallismetallid ja -kivid — <i>Pre- cious Metals and Stones</i>	0,0	0,0	0,2	0,2
Kokku — <i>Total</i>	100	100	100	100

Kuigi sisseveo üldväärtus näitab tunduvalt langust, püsib valmissaaduste sissevedu visalt m. a. tasemel. Valmissaaduste rühma kuuluvast 14 allrühmast kahanes 11, kuna ainult 3 rühma sissevedu näitas tõusu. Eriti hoogsana püsib jõu- ja töömasinate import. Ka eraldinimetamata metallkauba sissevedu on tunduvalt suurem kui m. a. juulis, kuna põllutöömehhanismide ja riistade sissevedu näitas mõõdukamat juurdekasvu. Transportvahendite import, mis oli viimase ajani väga hoogus, on tõmbunud tagasi. Võrreldes m. a. juuliga kasvas jõu- ja töömasinate sissevedu 591 tuh. kr-lt 1163 tuh. kr-le (96,8%), eraldinimetamata metallkauba — 799 tuh. kr-lt 1037 tuh. kr-le (29,8%) ja põllutöömehhanismide ning riistade

sissevedu — 502 tuh. kr-lt 512 tuh. kr-le (2,0%). Teisalt kahanes transportvahendite sissevedu 681 tuh. kr-lt 492 tuh. kr-le (27,8%), metallide — 1130 tuh. kr-lt 796 tuh. kr-le (29,6%), ja tekstiiltööstussaaduste — 583 tuh. kr-lt 480 tuh. kr-le (17,7%).

Toor- ja poolvalmisainete rühmas vähenes võrreldes m. a. juuliga peagu kõikide nimetatud rühma tähtsamate ainete sissevedu, arvatud välja toortubak, mille import suurenes koguselt 7,9% ja väärtuselt — 19,7%. Langussuunas liikunud ainete juures ületab väärtuse langus koguse, millest nähtub, et sisseveetavate toorainete hinnad on tunduvalt odavnenud. Nii kahanes toornahkade ost välisurgudelt 131 tn-lt 64 tn-le (64,6%) ja väärtuselt — 268 tuh. kr-lt 78 tuh. kr-le (70,9%); puuvilla sissevedu koguselt — 643 tn-lt 357 tn-le (44,5%) ja väärtuselt — 949 tuh. kr-lt 403 tuh. kr-le (57,5%). See tendents peegeldub ka ülejäänud ainete juures, kuigi mõningate kõikumistega. Peale nimetatud ainete vähenes: džuudi sissevedu 109 tuh. kr-lt 46 tuh. kr-le (57,8%), villa — 158 tuh. kr-lt 70 tuh. kr-le (55,7%), väetiste — 269 tuh. kr-lt 117 tuh. kr-le (56,5%) ja kivisöe ning kooksi — 140 tuh. kr-lt 97 tuh. kr-le (30,7%). Puhastamata väävlit, mida veeti sisse m. a. juulis 192 tuh. kr. väärtuses, ei toodud tänavu sisse.

Toit- ja maitseainete sissevedu osutas võrreldes m. a. juuliga mõõdukat tagasimekut. Nimetatud rühma tähtsamaist aineist langes õige tublisti suhkru sissevedu (väärtuselt 28,8%), kuna heeringate ost välisurgudelt vaatamata koguse tõusule (2,7%) näitas väärtuselt väikest langust (6,9%). Suurenemine esines ainult soola sisseveos, kusjuures kogus kasvas 1232 tn-lt 2266 tn-le (76,8%) ja väärtus — 24 tuh. kr-lt 42 tuh. kr-le (75,0%).

RAUDTEETEGEVUS JUUNIS 1938. A. — RAILWAYS IN JUNE, 1938.

Juuni pidustuste tõttu elavnes reisijate liiklus, ületades m. a. sama kuu arvuliselt ja ka reis-km. poolest. Reisijaid veeti tuh.:

	1938	1937	±%	±% eelmise kuuga
Reisijaid	1 142	1 024	+11,5	+15,9
Reis-km	42 981	36 604	+17,4	+59,2

Arvult suurenes reisijate liiklus 118 tuh. reisija ehk 11,5%, ja reis-km. 6377 tuh. ehk 17,4% võrra.

Kaubavedu aga näitas vähenemist m. a. sama kuuga. Maksulist kaupa veeti tuh.:

	1938	1937	±%	±% eelmise kuuga
Tonne	171	206	-17,0	-25,0
Tn-km	19 131	22 951	-16,6	-21,4

Veetud kaubakogus vähenes 35 tuh. tonni ehk 17,0%, t-km 3820 tuh. ehk 16,6%.

Vastavalt veoliikidele laekusid tulud esialgsete kokkuvõtete järgi tuh. kr.

	1938	1937	±%	±% eelmise kuuga
Üldse	1 420	1 391	+ 2,1	+ 7,2
Sellest: Reisijateveost	738	606	+21,0	+54,6
Pagasiveost	37	35	+ 5,7	+ 5,7

	1938	1937	±%	±% eelmise kuuga
Kaubaveost	630	733	-14,0	-20,7
Mitmes. tulu	20	17	+17,6	- 9,1

Elavnenud reisijate liiklusest laekus tänavu juunis 127 tuh. krooni ehk 21,0% enam mullusest. Samuti suurenes pagasiveost laekuv tulu ja mitmesugused tulud, esimene 5,7%, teine 17,6%, kaubaveo suur kahanemine mõjutas ka tulu tagasiminekut 103 tuh. krooni ehk 14,0%, mis omakorda vähendas tulude üldsumma vähenemist, mis ületab m. a. vaid 29 tuh. kr. ehk 2,1%.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● Esimese Eesti masinasõelte, viljakuiatusplekkide ja metallkaupade tööstuse omanikule J. Peterson'ile, Tartus, Soola 10—1, tema samas asuva ning ümberkorraldatava masinasõelte, viljakuiatusplekkide ja metallartiklite tööstuse praegusest asukohast Tartus, Soola 10—1 üleviimiseks ja sel otstarbel Tartus, Ropka tööstuslinnaosas tööstuskrundil Nr. 183, vastavalt kinnitatud projektile uue tööstushoone ehitamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölist. Jõuandjaks üks elektrimootor 2,4 HJ. Valmistatakse masina- ja viljakuiatusplekke ning sõelu ja mitmesugust metallkaupa ning terasmööblit.

● K. Raack'ile, Tartus, Riia 35, tema samas asuva ning ümberkorraldatava metallitööstuse, Tartus, Tähe 144 üleviimiseks ja seal kinnitatud plaanide kohaselt tööstushoone ehitamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 12 töölist. Jõuandjaks 3 elektrimootorit üldvõimega 13,8 HJ. Valmistatakse katelsepatöö tooteid, masinaid ja tehakse igasugu parandustöid.

● O. J. „Võime'le“, Tallinnas, Estonia pst. 17, tema samas asuva ning ümberkorraldatava trükikoja, raamatuköitmis- ja karbitööstuse kinnitatud projekti kohaselt korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 44 töölist. Jõuandjaks 4 elektrimootorit üldvõimega 4 HJ. Valmistatakse mitmesuguseid trükki-

töö- ja pappkarbitööstustooteid ning tehakse igasugu köitetöid.

● J. Juuli'le, Viljandis, Väiketuru 5-a tema Viljandis, Väiketuru 5 asuva ning ümberkorraldatava puutööstuse kinnitatud projekti kohaselt korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 14 töölist. Jõuandjaks üks elektrimootor 5,5 HJ. Valmistatakse igasugu puumööbleid, ukseid, aknaid, äriseadiseid ja teisi puutööstussaadusi.

● O. Varev'ile, Tallinnas, Paldiski m. 42 a, tema samas asuva ning ümberkorraldatava tsementbetoonitööstuse kinnitatud projekti kohaselt korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölist. Tööstuses ei kasustata mehaanilisi jõuallikaid. Valmistatakse tsement-betoonist kanalisatsioon- ja puhtaveetorusid, telliskive, katusekive, tsement-parketti ja teisi tsementbetoonitööstussaadusi.

● J. Sirk ja Elek'ile, Tallinnas, Dunkri 2 neile kuuluv ja samas asuvas ning kinnitatud projekti kohaselt ümberkorraldatud pleki- ja lukusepatööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölist. Jõuandjaks 4 elektrimootorit üldvõimega 4,8 HJ. Valmistatakse mitmesuguseid pleki- ja lukusepatöösaadusi ning tehakse pleki- ja lukusepatöid ehitusil.

● Tallinna kosmeetikalaboratooriumi „Flora“, V. Kanger & Ko omanikule, V. Kanger'ile, Tallinnas, Tatari 24—1, tema samas asuvas ning kinnitatud projekti kohaselt ümberkorraldatud kosmeetikalaboratooriumis töötamiseks. Ettevõttes leiab

tööd 7 töölist. Laboratooriumis ei kasustata mehaanilisi jõuallikaid. Valmistatakse igasugu kosmeetilisi preparaate, kölnivett, lõhnaõlisid, hambapastat, puudrit, kreemi ja teisi kosmeetikatööstussaadusi.

● J. Pragi & Ko'le, Tallinnas, Endla 9, neile kuuluva ning Tallinnas, Toompuiesteel 34 asuva ning ümberkorraldatava kristallilihvimistööstuse kinnitatud projekti kohaselt korraldamiseks ning sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni

20 töölist. Jõuandjaks 2 elektrimootorit üldvõimega 3,5 HJ. Lihvitakse ja poleeritakse igasugu kristalltoortooteid.

● A. M. Anderson'ile, Tallinnas, Sõja 44, tema samas asuvas ning kinnitatud projekti kohaselt ümberkorraldatud ja sisseseatud konservitööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 14 töölist. Jõuandjaks 2 elektrimootorit üldvõimega 2,5 HJ. Valmistatakse igasugu kala- ja aia-viljakonserve ning plekk-karpe.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG. — BUTTER MARKET.

Voituruseisundi kujunemises võis m. n. märkida elavnemist ning ühtlasi ka hindade paranemist. Meie võihinnaks noteeriti Manchesteris 118—120 š cwt, s. o. 2 š cwt-ilt kõrgemalt kui e. n. Samuti paranes ka Saksast saadav hind. Kuna aga võihind Londonis osutus madalamaks kui P. Inglise ning m. n. tuli mahutada enam võid Londonisse, jäi meie eksportvõi hinnanoteering endiseks s. o. 155 s kg franko saatejaam. Turutendents kindlam.

Võihinna paranemine välisurgudel on teataval määral hooajaline nähtus, mis on tingitud Euroopa maade võipakkumise vähenemisest. Kuna põua tõttu toodangu langus oli kiirem, on tõenäone, et võihind näitab paranemist lähemal nädalail.

Voitoodangu kujunemine Saksas on viimaseil nädalail vähenenud. Nii teatatakse, et piimatootusis on voitoodang 6.—12. VIII näidanud langust 6 000 kv võrra, võrreldes e. n. toodanguga. Voitoodangu kiiret vähenemist seletatakse piimatootuse suurenemisega, kuid tõenäoselt ka piimatoodangu langusega, nagu seda võib panna tähele teisis Euroopa karjamaajanduslikes mais.

Siseturul maksus või m. n. s kg.

	Lauavõi	Köögivõi
Tallinnas	175—180	140—160
Tartus	170—175	153—163
Pärnus	180—185	155—165
Rakveres	180	150—165

KASEINITURG. — CASEINE MARKET.

Kaseinihindade liikumine on toimunud k.a. välisurul tunduvalt madalamal tasemel kui m. a. Eriti võis märkida kaseinihinna tunduvat langust juulist augustini, mil argentiina kaseinihind langes Londonis 37 š-ilt 24 š-le tn. Võrdluseks olgu tähendatud, et m. a. sügisel maksus argentiina kaseini Londonis (cif) 50 tn., olles seega üle kahe korra kõrgem praegusest hinnast.

Hinnates praegust turuseisundit, tuleb tähendada, et välisurul on kaseinihinnad viimasel kahel nädalal püsinud siiski võrdlemisi stabiilseina. Nii on Londonis argentiina kaseinihind püsinud 19 tn, ning ostjate püüded hinda suruda alla ei ole andnud tulemusi.

Samuti näitab üldist seisundi paranemist ka see asjaolu, et kaseinihind Prantsuses on kauemat aega olnud muutmata, ning ühtlasi püsinud kõrgemal tasemel kui argentiina kaseinihind. Nii oli m. n. Charantes happekaseini hind 295—300 Fr. ja laabkaseini hind 360—370 Fr. kv. Kuna üldine kaseinituru seisund on elavnunud, võib selle edaspidises kujunemises loota ka paranemist.

Tallinnas jäi 22. VIII kaseinihind järjekordselt noteerimata, kuna ei olnud ilmunud kohale tööstuse esindajaid. Kaseinituru seisundi paranemise, s. o. eksportvõimaluste avanemise korral oleks kaseinihinna noteerimine siiski olulise tähtsusega meie piimatootusile.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul kestab nõrk tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering lõdvenes 4 š võrra tsentnerilt, langedes seega 92 š-le tsn. Nõrgenemine on hooajalise ilmega, nagu see tavaliselt kordub igal sügisel. Pekonihinnad on langenud Londonis alla läinud aasta taseme. Möödunud aastal samal ajal noteeriti Eesti peekoni kõrgemat sorti 94 š tsn. On lootusi et seisund Inglise peekoniturul muutub stabiilsemaks.

Taanis 16. VII 1938. a. toimunud sigade lugemisel on ilmnenu järgmised muutused: (tuhandeis)

17. VII	37	12. II	88	26. III	38	7. V	38	18. VI	38	16. VII	38
3083	2571	2729	2667	2795	2845						

TAPALOOMADE JA LIHATURG.

M. n. kujunes tapaloomade ja lihaturul veiste pakkumine tunduvalt suuremaks. Nädalas turustati 385 veist, seega 100 veise ümber rohkem kui e. n. Nõudmine püsib aga endiselt keskmise, mistõttu hinnad nõrgenesid mõne sendi võrra. Heleolevaks nädalaks on loota kindlamat tendentsi. Veiseliha maksus suurmitügil:

Pullid, suuremad; rammusad 53—55 s. ja keskmised 51—53 s. kg.

Pullid, väiksemad; rammusad 48—50 s., keskmised 46—48 s. ja lahjad 44—46 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 30—32 s. kg. ja väiksemad 25—27 s. kg.

Lehma- ja härjaliha: nuumatud 54—60 s., rammusad 46—53 s., keskmised 40—46 s. ja lahjad 38—40 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid lehmad vastavalt nimetatud sordile 18—22—29—33 s. kg.

Vasikate hinnad püsivad juba mõnda aega ühel tasemel. Nii maksusid tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega: nuumatud 65—75 s. kg, rammusad 50—65 s., keskmised 43—50 s.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Möödunud nädalal toornahkade hinnad jäid püsima endisele tasemele.

Veisena had maksuvad: I sort 70 s. kg ja II sort 63 s. kg. Teise sordi alla kuuluvad kõik nahad nelja tõuguauuguga ja üle.

Siit ilmneb, et Taanis on sigade arv langenud võrreldes m. a. sama ajaga 238 000 sea ehk 8% võrra.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekonide eest endiselt järgmisi hindu:

Tapakaal	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 — 72 kg	95	90		
55,5—59 „	90	86	Siseturubinnad.	
72,5—75 „	90	86		
75,5—80 „	86	82		

ja elussigade eest:

105—120 kg raskused	60 s.	eluskaalu kg
121—160 „	64 „	„
üle 160 „	60 „	„

— CATTLE AND MEAT MARKET.

ja lahjad 40—43 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid vastavalt sordile 29—36—45—52 s. kg.

Lammaste pakkumine suureneb. Nädalas jooksul turustati 857 lammast, seega 250 lamba ümber rohkem kui eelmisel nädalal. Nõudmine püsib pakkumise piires. Hinnad püsivad endisel tasemel. Tapetud lambad ilma nahata maksusid: nuumatud 58—63 s., keskmised 42—55 s. ja lahjad 35—42 s. kg. Eluskaalu järgi 25—30—33 s. kg.

Eksportlambaliha noteering jäi püsima endisele tasemele. Nii makstakse Tallinna tapamajades eksportlambalihast vastavalt liha headusele 80—85 s. kg. Eluskaaluhind vähe nõrgenenud. Nii makstakse eluslambast franko saatejaam 30—33 s. kg.

Sigu turustati tagasihoidlikumalt. Nädalas turustati 370 sea ümber. Nõudmine sealiha püsib. Hinnad püsivad samuti endisel tasemel. Tapetud sead maksusid: noored ja peekonkaalulised 83—86 s., lihasead 80—82 s. ja rasvasead 76—79 s. kg. Eluskaalu järgi 60—63 s. kg.

Vasikanahad maksuvad Kr. 3.15 tk. ja kaalus 3,5 kg ning üle Kr. 1.— kg.

Lambanahkade hinnad Kr. 2.10—3.35 olenedes villa pikkusest ja naha suurusest.

Hobusena had alla 20 kg Kr. 8.— tk. ja raskemad Kr. 11.— tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturu seisundi kujunemine toimus m. n. edasi paranemas suunas. Nii noteeriti meie eksportmunade hinnaks Inglises 10/9—11/ § d. 120 tk. ja 15,5 lb. raskuste munade kohta, s. o. 3 penci võrra kõrgemalt kui e. n. Samuti näitas munahind tõusu Saksas. Vastavalt välisturu seisundi kujunemisele kõvenes meie eksportmunade hinnanoteering 86 s-le kg franko kogumispunkt, tõustes seega 2 s kg kohta. Siseturumunade hind jäi aga endiseks, s. o. 70 s kg.

Kanamunade sissevedu Saksa oli k. a. juulis 102 milj. tk. m. a. sama kuu 105,4 milj. tk. vastu. K. a. esimesel seitsmel kuul Saksa impordis mune 820 milj. tk., m. a. sama aja 806,5 milj. tk. ja 1936. a.

521 milj. tk. vastu. Seega k. a. esimesel seitsmel kuul kanamunade sissevedu Saksa suurenes 2% võrreldes m. a. ja 58% 1936. a. sama ajaga. Kanamunade sissevedu Itaaliasse jäi m. a. tasemele. Nii impordis Itaalia kanamune k. a. I poolal 44 002 kv, s. o. pisut vähem kui m. a. I poolal.

Kanamunade väljavedu Leedust näitab suurenemist. Nii eksporditi Leedust k. a. I poolal kanamune 64,4 milj. tk., m. a. sama aja 51,5 milj. tk. vastu. K. a. loodetakse munade väljavedu tõsta 90 milj. tk-le.

Siseturul maksusid kanamunad s paar:

Tallinnas	8—10 s.	Valgas	9—11 s.
Tartus	9—11 „	Rakveres	9—10 „
Narvas	10—11 „	Võrus	8—10 „
Pärnus	10—12 „		

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad. Nii noteeriti 22. augustil: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l. ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l. ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter.

Kuigi üle riigi oli viimasel nädalal vihasadusid, mis suutelised ädalakasvu niidul ja karjamaal ergutama, siis Tallinna ümbruses, kust piima Tallinna müüakse, pole veel nimetamisväärselt vihma sadanud. Sellest tingitult karjad kannatavad edasi söödapuuduse all ega pole ka piimatoodang tõusnud. Viimased jahedamad ilmad on piimatartvitamist muutnud tagasihoidlikumaks, kuid kuna suvitajad maalt ühes ilmades jahenemisega tulevad tagasi linna, siis on piima järele nõudmine hea. Sama kinnita-

vad ka Põllutöökotta tulnud teated piimanõudmise kohta linnaümbruse piimaihingutest. Tuleval nädalal algavad koolid ja siis on loota veelgi piimatartvitamise suurenemist.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudolites	lahtiselt	pudolites	lahtiselt
Tallinn	17—19	—	14—15	12
Tartu	15—16	12—13	—	10
Narva	15	10	—	—
Pärnu	17	12	—	11
Valga	15	—	—	10
Võru	—	—	—	10—12
Rakvere	14	—	—	10
Haapsalu	—	—	10	9
Paide	—	—	—	9
Kuressaare	—	—	—	9—10
Tapa	—	—	—	10

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljaturu seisundi kujunemine toimus m. n. teisel poolal paranemas suunas. Nii võis tähtsamais maailmaturu müügikohtades märkida teatud elavnemist, mistõttu ka teraviljahindade tase paranes.

P.-Am. Ühendriikides on väljaveatud nisutoodangu kujunemisel vähe halvenenud. Nii on viimase ametliku hindamise järgi loodetav nisu kogusaak 956 milj. buššelit, eelmise 967 milj. buš. vastu.

Seevastu on Kanadas kogusaagihinnang

paranenud, tõustes 350 milj. buššelile, eelmise hinnangu 300—325 milj. buš. vastu.

Kuna poliitiline olukord Idas on rahunenud, jäävad spekulatsioonide mõjustused maailma teraviljaturul tõenäoliselt väiksemaks. Seetõttu tuleb edaspidisel teraviljade hinnakujunemisel maailmaturul pidada oluliseks mõjustajaks peamiselt pakkumise kujunemist. Arvestades aga maailma teraviljatoodangu ja ka pakkumise kujunemist, näib olevat tõenäoline, et see hindade paranemist pidurdab.

Kuna meil teraviljahind ja müügivõimalused riiklikult on kindlustatud, siis teraviljahinna muutus välisturul otseselt meid ei puuduta. Küll aga kaudselt, sest vastavalt teraviljahinna muutusega võib loomasaaduste

tootmine maailmas laieneda teraviljahinna langusel ehk vastupidi. Seega loomasaaduste müügivõimalused on kaudselt seoses teraviljaturu muutusega.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturg on praegu õuntemüügi tähe all. Enamus on küll puust varisenud õunad. Neid õunu müüakse 15—20 s kg. Võreldes m. a. sama ajaga maksusid säärased õunad 5—10 s kg. Paremad, suvisordilised õunad maksuvad 25—50 s kg. M. a. samal ajal 20—25 s kg.

Välistomateid on tublisti müügil: Hind on endiselt kõrge — maksudes 65—70 s kg. Vähestest kasvumajatomatitest nõutakse 80—100 s kg.

Sibulad on hinnas näidanud väikest tõusu, maksudes 25—30 s kg. Kuna samal ajal noteerimiskomisjonis langes hind 1 sendi võrra.

Marjaturul leidub veel viimaseid vaarikaid ja mustisõstraid. Hind seetõttu kallis. Teised marjalligid on võrreldes m. n. endised, näidates väikest tõusu.

Uudisartiklina ilmusid müügile pohlad maksudes 15 s kg väikemüügil. Samal ajal noteeriti pohlade hind 17 s kg.

Aedsaaduste hindadenoteerimiskomisjon Börsikomitee juures noteeris 19. skp. aedsaaduste suurel arvul kokkuostuhinnad järgmiselt:

Õunad, suvesordilised, eksportkõlblikud, franko Tallinn pakkimiskuludeta 28—29 s kg. Tendents selgusetu.

Sibulad, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta franko kokkuostupunkt 14 s kg. Tendents püsiv.

Pohlad, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta franko Tallinn 17 s kg. Tendents selgusetu.

Tallinna turul maksusid 22. VIII.

	s. kg		s. kg
Õunad, suvisordil.	25—50	Salat	50
" varisenud	15—20	Spinat.	20
Pirnid	40—100	Pect	15
Vaarikad	110—120	Porgand	20
Kirsid	85—100	Rabarber	8—10
Karusmarjad	30—55	Oakaunad	20—25
Põldmarjad		Sibulad	25—30
(pamplid)	65—75		s. tk.
Sõstrad, pun.	25	Kurgid, petseri	0,6—1,0
" mustad	85—90	" mujalt	1,0—2,0
Mustikad	40—45	" lava ja	
Pohlad	15	kasvuhoone	5—10
Vilnamari, sisemaa	250—300	Sibulad	3—10
Tomat	65—70	Lillkapsas	15—70
Hernekaunad	30—40	Seller	10—15
Kaalikad	15		s. kimp
Peakapsas	10—13	Porgandid	5—7
Kartul	6—7	Redised	5—7

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. kestel veeti välja kala ja kalakaupu 16 100 kg, sellest angerjat 8 400 kg, koha 3 100 kg, haugi 1 600 kg, kalakonserve 1 850 kg ja elusvähke 1 150 kg.

Angerjas läks Saksa värskena jääpakendis. Koguses esines rändangerjat 3 600 kg, ülejäänud osa paigaangerjas.

Koha ja haug läks peamiselt Rootsi.

Kalakonservid (sprotid õlis) — Tšehhoslovakkiasse.

Elusvähke eksporditi Rootsi, koguselt 1 150 kg = 42 250 tk.

Siseturu-kalakaubanduses valitses nädala algul enam-vähem rahuldav tegevus, kuid nädala lõpul, tormide tõttu, tuli värsket kala müügile piiratud arvul.

Tallinna turul müüdi merivete ahvenat 25—35 s kg. Koha 70—150 s kg, sisevete latikat 40—50 s kg. Angerjast nõuti 160—200 s kg.

Räimekaubandus. Toodangu paranemisega nädala esimesel poolel tuli räimi müügile juba suuremad kogused — ca 4000 kg päevas. Viimasel kahel päeval ainult mõni kast.

Räimehind kalasadamas, sõltudes mihusest püsis 9—22 s kg. Madalamat hinda — 9 s maksti Prangli kalureile. Turul müüdi räimi 15—25 s kg. Laupäeva hommikul isegi 35—40 s kg.

Kilusaak püsib e. n. piires. Suurem

kogus ca 5 000 kg tuli neljapäeval. Kalasadamas maksti 10—22 s kg.

Turul müügihind 15—30 s kg.

Turski ja lesti müügil vähe.

Turski müüdi 10—20 s kg, lesti 20—30 s kg.

Tähtsamate kalaliikide müügihind s. kg:

	Tallinn 20. VIII	Tartu 20. VIII	Narva 19. VIII
Lõhi, värsked	250—350	—	200—300
Angerjas, värsked	160—200	—	—
Koha, värsked I valik	120—150	100—125	—
Koha, värsked II v.	70—100	60—100	—
Haug, värsked	40—60	30—45	40—50
Ahven, värsked	20—35	10—30	30—40
Latikas, värsked	40—50	15—45	—
Koger, värsked	35—40	—	25—30
Linask, värsked	—	60	—
Särg, värsked	20—30	10—15	—
Vimb, värsked	—	25—30	—
Kilu, värsked	25—30	—	—
Räim, värsked	25—40	—	—
Tursk, värsked	15—18	—	—
Lest, värsked	25—30	—	—

**PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS**

	Nädalas		1938. a.	1937. a.	1936. a.
	15./VIII 21./VIII 1938	8./VIII 14./VIII 1938	1./I kuni 21./VIII	1./I kuni 22./VIII	1./I kuni 23./VIII
VOI (tonni)					
Butter (tons)	354,1	296,5	8849,8	7876,2	6252,7
Sellest:					
Saksa	107,6	86,6	2725,7	2493,7	2476,0
Inglise	246,5	309,8	6106,8	5006,9	3678,7
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	1224	1152	27635	23703	26155
Sellest:					
Inglise	576	576	12045	2792	15307
Saksa	504	576	14188	20840	6873
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	25,1	32,1	1239,9	1274,5	1403,4
LINA (tonni)					
Flax (tons)	42,3	40,4	4279,7	4403,0	6080,2
Sellest:					
Inglise	32,1	—	1927,2	1602,7	2637,0
Belgiasse	10,2	40,4	51,1	201,5	231,8
Soome	—	—	317,7	288,8	455,1
Saksa	—	—	993,1	1583,1	1080,6
Prantsusse	—	—	342,2	532,3	1581,2

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIIVA

15. augustil 1938. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve: kuld, rahas ja kangides	34 267 023,14	1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
välisraha	15 726 772,—	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	1 080 455,23
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin	1 204 304,63	3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
3. Sisevekslid: — Home Bills:		a) pangatähed liikvel	45 832 440,—
kaubavekslid	6 338 941,65	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2 424 562,73	valitsuse	15 767 157,60
metsatööstusl.	59 980,82	pankade	14 971 978,02
4. Laenud: — Loans and Advances:	8 823 425,20	teised	2 265 272,30
valitsusele	—	4. Muud passivad — Other Liabilities	15 510 270,25
teistele*)	10 423 286,14		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable Property and Equipment	3 432 821,17		
6. Muud aktivad — Other Assets	26 535 536,62		
	100 418 173,90		100 418 173,90

Kattevara vahetuse jooksvate kohustustega: } 63,42%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 866 130,10
Includes Ekr. 866 130,10 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SVEITS. Šveitsi majandus. — *Economic Conditions in Switzerland.*

Šveitsi majanduseisund näitas k. a. teisel veerandil teatavat halvenemistendentsi. Konjunktuuri nõrgenemistunnused, milliseid ilmes k. a. esimesel veerandaastal, on süvenenud ja seda peamiselt väliseil mõjutusel. Vastavalt sellele on seisundi halvenemine leidnud väljendust esijoonel 2 eksporttööstusharus, nimelt kella- ja tekstiiltööstuses, kus täieliste kui ka osaliselt töötute arv on tänavu märgatavalt suurenenud võrreldes m. a-ga. Väiksemal määral halvenes seisund möödunud veerandil naha- ja paberitööstuses, kuna muul tööstusaladel on olukord sesoonselt paranenud, nagu ehitus-, metalli- ja masinatööstuses, viimases suurelt osalt riiklike relvastustellimuste tõttu.

Hooajaline töötute arvu langus oli tänavu II veerandaastal märksa väiksem kui m. a. (1000-is kuu lõpul):

	Märts	Aprill	Mai	Juuni
1937	89	70	58	51
1938	67	60	56	49

Põllumajanduses tekitab kindlustatud piima- ja vähihinna hoidmine senisel tasemel raskusi, kuna toodangu tõusu tõttu ületab juurde-maksude suurus kõik varemad kalkultatsioonid. Praegu on tõsiselt kaalumisel piima põhihinna alandamine, et seada tarvilist tasakaalu taas jalule. Tuleb märkida ka tapaloomade hindade väiksemat langust alla m. a. taseme ning kevadiste öökülmade kahjusid puuvilja- ja viinamarjakasvatustalade piirkondades. Need asjaolud põhjustavad märksa pessimistlikumat hinnangut põllumajandusseisundile kui m. a.

Sisekaubanduses ei ole senini konjunktuuri nõrgenemistunnuseid. Jaekaubanduse läbimüük on püsinud oluliselt m. a. tasemel, kusjuures hinnad on pisut langenud. Turismitööstuses jäi turistide liiklus möödunud veerandil üldiselt väiksemaks m. a-st sise- kui ka välituristide arvel, mida põhjustas peamiselt prantsuse võistlus odava frangi tõttu. Transporti alal ulatus kaubavedu liiduraudteil II veerandil 3,4 milj. tn-le 4 milj. tn vastu m. a., vähenemine seega 15%. Vastavalt sellele langesid ka liiduraudteede tulud, vaatamata pisut suurenenud reisijate arvule.

Väliskaubanduses kestis möödunud veerandaastal kokkutõmbumine edasi (milj. frangid):

	Sissevedu	Väljavedu	Läbikäik	Sisseveo ülekaal
II veerand 1938	981	312	694	— 69
1937	475	315	790	—160
I poolaasta 1938	781	618	1399	—163
1937	930	579	1509	—351

Sisseveo tagasiminekuks, mis algas juba m. a., seltsis möödunud veerandaastal esmakordselt, arvates 1936. a. neljandast veerandist, s. t. šveitsi frangi devalveerimisest, ka väljaveolangus alla m. a. taseme. Sisseveolangus on toimunud valmisaaduste kui ka toorainete arvel, kusjuures on vähenenud peagu kõigi tähtsamate tööstustoorainete import. Väljaveo alal on langenud tekstiil- ja keemiasaaduste ning väiksemal määral — kellaosade eksport. Juunis vähenes märgatavalt ka tähtsamate šveitsi eksporttoitainete — juustu ja kondenspiima — väljavedu. Kogu möödunud poolaasta kohta näitab nende saaduste väljavedu siiski väikest tõusu.

Kuna väliskaubanduse läbikäigu vähenemine on järgnenud õieti ainult sisseveo arvel, on väliskaubandusbilanss kujunenud väga soodsaks. Sisseveo ülekaal langes tänavu teisel veerandil ligi 60%, ja esimesel poolaastal — üle 50% (163 milj. fr. 351 milj. fr. vastu m. a.).

Šveitsi raha- ja kapitaliturul paranes seisund pärast ärevusperioodi märtsis-apr. Austria sündmuste puhul, millisele seltsis ajutine ühendriigist alanud majanduskriis, õige kiiresti. Aktsiate kui ka obligatsioonide börsiindeksid tõusid mais ja juunis pidevalt, esimene 134-lt 25. apr. 142-le 10. juulis, teine samal ajal — 173-lt 195-le. Prantsuse frangi uus devalvatsioon mai algul ja poliitiline kriis Tšehhoslovakkia suhtes mai teisel poolel ei avaldanud erilist mõju šveitsi rahaturul, arvatud välja väiksem võörkapitalide väljavool mais prantsuse frangi stabiliseerumise puhul uuel tasemel.

Šveitsi frangi kurss oli möödunud veerandil stabiilne, vaatamata prantsuse frangi uuele

langusele mais ja dollari ning inglise naela kursi väiksemale kõikumisile viimaseil kuul. Šveitsi Rahvuspanka kulla- ja deviisireservid näitasid teatavat langust, mida põhjustasid 1) eelmainitud väiksem võõrkapitalide väljavool pärast prantsuse frangi stabiliseerumist uuel tasemel mais, 2) kahe välislaenu realseerimine šveitsi rahaturul, mis nõudsid kogummas 36 milj. fr. uut raha ja 3) viimaseil kuul asetleitud kulla peitumine erakätesse, mis omakorda on olnud tingitud kuulduisist anglo-saksi valuutade oletatavast alla-

viimisest ning poliitilisest pinevusest ja sõjakartusest Euroopas. Kõigi nende tegurite tulemusel kahanes šveitsi Rahvuspanka kullareserv ka II veerandil 2885 milj. fr-lt 31. III 2786 milj. fr-le 15. VII, ja deviisid samal ajal — 487 milj. fr-lt 361 milj. fr-le, seega kuld ja deviisid kokku 225 milj. fr. ehk ümmarguselt 7%. Panga jooksvate kohustuste pisut suurema languse tõttu tõusis katteprotsent kõneoleval ajavahemikul 84-lt 85,4-le, kusjuures kattevarana on arvestatud ainult kullareservi panga põhikirja kohaselt.

Eesti väliskaubandusbilanss tähtsamate rükkidega juulis 1936/38. a. 1000 kr.

Estonian Trade Balances with Principal Countries July, 1936/38 (in 1000 Kr.).

	Juul			1. I. — 31. VII				July			1. I. — 31. VII		
	Aasta	Väljavedu	Sissevedu	Saldo	Väljavedu	Sissevedu		Saldo	Year	Exports	Imports	Balance	Exports
ÜLDSE — TOTAL . . .	1938 9 964	8 717	+1 247	55 813	63 416	- 7 503		1938 228	191	+ 37	900	2 007	-1107
Sellest — Thereof:	1937 9 226	10 482	-1 256	51 346	62 210	-10 864	Holland . . .	1937 258	352	- 94	1 202	2 021	- 759
Briti United Kingdom	1936 7 350	7 386	- 36	44 056	46 401	- 1 745	Netherlands	1938 89	120	- 31	769	822	- 53
Belgia . . .	1938 3 398	1 626	+1 772	19 985	10 416	+ 9 569	Belgia . . .	1938 96	73	+ 23	510	777	- 267
Belgium	1937 3 678	2 091	+1 687	17 802	9 941	+ 7 861	Belgium	1937 73	290	-217	984	1 605	- 621
Poola . . .	1936 3 335	1 634	+1 801	16 623	8 089	+ 8 539	Poland	1936 61	122	- 61	819	764	+ 55
Saksa . . .	1938 3 198	3 305	- 491	15 722	20 348	- 4 626	Poola . . .	1938 85	143	- 63	834	1 234	- 400
Germany	1937 2 490	2 659	- 169	12 057	17 155	- 5 098	Poland	1937 205	198	+ 7	943	1 280	- 337
U. S. A. . .	1936 1 598	2 491	- 893	8 792	14 650	- 5 858	Norra . . .	1936 74	121	- 47	557	597	- 40
U. S. A.	1938 647	484	+ 163	2 210	4 060	- 1 850	Norra . . .	1938 28	22	+ 6	787	185	+ 602
Läti . . .	1937 284	903	- 619	1 737	4 493	- 2 756	Itaalia . . .	1937 98	44	+ 54	1 002	204	+ 798
Latvia	1936 274	668	- 398	1 626	4 842	- 3 216	Norra . . .	1936 169	14	+152	992	82	+ 910
Prantsuse France	1938 168	49	+ 119	814	687	+ 127	Itaalia . . .	1938 46	80	- 34	128	665	- 537
France	1937 139	138	+ 1	602	844	- 242	Itaalia . . .	1937 16	74	- 59	434	1 012	- 578
Rootsi . . .	1936 137	54	+ 83	666	1 426	- 760	Tšehho- slovakkia . . .	1936 14	142	-128	612	384	+ 178
Sweden	1938 103	143	- 40	1 951	1 495	+ 456	Czechoslovakia	1938 34	155	-121	586	1 025	- 439
Soome . . .	1937 88	344	- 256	2 183	1 389	+ 794	Hispaania . . .	1937 36	168	-132	412	857	- 445
Finland	1936 120	109	+ 11	2 739	979	+ 1 760	Spain	1936 43	44	- 1	302	396	- 94
N. S. V. L. U. S. S. R.	1938 353	628	- 270	2 818	5 297	- 2 479	Hispaania . . .	1938 —	1	- 1	255	16	+ 239
U. S. S. R.	1937 340	658	- 318	2 296	4 020	- 1 725	Spain	1937 26	3	+ 23	122	233	- 111
Rootsi . . .	1936 324	440	- 116	3 106	2 612	+ 493	Leedu . . .	1936 14	8	+ 6	163	298	- 135
Sweden	1938 353	234	+ 69	3 019	2 541	+ 478	Lituaania . . .	1938 144	11	+133	455	221	+ 234
Finland	1937 354	393	+ 256	3 446	1 932	+ 1 514	Leedu . . .	1937 67	53	+ 14	801	199	+ 102
U. S. S. R.	1936 512	264	+ 248	2 932	1 570	+ 1 362	Switserland	1936 30	44	- 14	237	337	- 100
N. S. V. L. U. S. S. R.	1938 144	552	- 408	2 291	3 145	- 854	Switserland	1938 8	39	- 31	65	419	- 354
U. S. S. R.	1937 393	447	- 54	2 123	3 265	- 1 142	Switserland	1937 6	61	- 55	314	468	- 152
Ungari . . .	1936 208	292	- 84	1 310	1 852	- 542	Kreeka . . .	1936 9	27	- 18	194	253	- 59
Hungary	1938 2	3	- 1	24	76	- 52	Kreeka . . .	1938 5	30	- 25	87	205	- 118
Hungary	1937 5	121	- 116	19	565	- 544	Greece	1937 —	25	- 25	15	133	- 118
Bulgaria	1936 0	0	—	10	11	- 1	Greece	1936 —	30	- 30	4	125	- 121
Bulgaria	1938 0	38	- 38	8	162	- 154	Türgi . . .	1938 14	40	- 26	151	237	- 118
Bulgaria	1937 —	34	- 34	0	189	- 189	Türgi . . .	1937 16	100	- 84	137	252	- 115
Taani . . .	1936 2	18	- 16	105	101	+ 4	Egiptus . . .	1936 3	25	- 22	142	119	+ 23
Denmark	1938 168	150	+ 18	822	1 381	- 559	Egiptus . . .	1938 21	201	-180	129	1 204	-1076
Denmark	1937 105	104	+ 1	682	1 652	- 970	Egiptus . . .	1937 47	279	-232	230	1 626	-1296
Denmark	1936 206	188	+ 28	880	1 520	- 640	Egiptus . . .	1936 11	104	- 93	72	599	- 527

A.-S. „Ühiselu“ trükk. Tallinn, Pikk #2, 1938.